

Schijndel geeft les in chemievrij onkruidbeheer

Onkruid op een voetbalveld

Vijftien jaar geleden stelde een sportveldbeheerder in Schijndel zijn maaimachine te laag in. Na een aanvankelijke hartverzakking bleek het resultaat zo slecht nog niet. Het behandelde veld had minder onkruid en was beter bespeelbaar. Sinds die tijd heeft de gemeente Schijndel een gouden wapen in handen in de strijd tegen onkruid. Ideaal in deze 'groene' tijden, waarin ook op sportveldbeheerders steeds meer druk komt te liggen op aanschaf van producten met milieukeurmerken en op het hooghouden van grondwaterkwaliteit. Praktijknetwerk Duurzaam Terreinbeheer Brabant hield begin juni een excursie langs de velden om de schijndelse methode toe te lichten.

Auteur: Karlijn Raats

Wim Bekkers, clustercoördinator bij de gemeente Schijndel en degene die de excursie leidt, legt uit over het Schijndelse 'ei van Columbus': "Het is een Amazone, een combinatie van maai- en verticuteermachine. De verticuteer-unit raapt het gemaaid gras op en gooit het omhoog in een verzamelbak. Hierdoor blijft er ook weinig gras achter op het veld." In het voorjaar maait de gemeente het gras zo kort mogelijk met de Amazone. Daarna gaan ze de velden doorzaaien en verticuteren. Als het jonge gras vervolgens gaat groeien, zetten de fieldmanagers na enkele weken opnieuw de machine in. Het gras maaien ze dan opnieuw heel kort af, dus ook het jonge gras. Die groeien op extra hoge snelheid weer aan, omdat het afmaaien een stimulans is om stevig door te groeien. "Zeker als je daarna kunstmest toevoegt", gaat Bekkers verder. Dat betekent dat onkruidplantjes geen kans krijgen. Zij worden weggeconcentreerd. Met deze machine kun je ultrakort maaien (eigenlijk klepelen, red.), zo kort dat de grasmat bijna zwart ziet. Met een

normale maaimachine kan dat niet." Hij vervolgt tegen collega-sportveldbeheerders: "Je moet het gras behandelen, wanneer het gras groeit. Zo begin mei, afhankelijk van het weer. Maar niet in de winter. Twee weken na het doorzaaien kun je het gras millimeteren. Wij hebben hier WeTra-velden, waardoor we regelmatig onderhoud kunnen plegen. We hebben wel bij alle velden automatische berekening erin zitten." Wim Bekker geeft toe dat her en der nog wat onkruid staat: "Dat is gewoon pech. De rest van de grasmatkwaliteit is verder bijna perfect."

Per ongeluk

Hoe deze onkruidbestrijdingsmethode tot stand kwam, vertelt Bekkers met een grote lach op zijn gezicht: "Onze chauffeur moest zo'n vijftien jaar geleden eens een veld maaien en had per ongeluk de messen te laag ingesteld. Hij was halverwege het veld, keek eens om en zag een veel te kort afgemaaid baan. Hij schrok zich wezenloos. Omdat het ergens dwars door een veld

het linkerveld is niet behandeld, het rechterveld is wel behandeld

Wim Bekkers: "Onze chauffeur moest zo'n vijftien jaar geleden eens een veld maaien en had per ongeluk de messen te laag ingesteld, maar het veld zag er na een paar weken beter uit dan de andere velden."

De Amazone kwam de gemeente Schijndel binnen als veegmachine en bewees alras zijn multifunctionaliteit.

heen was, heeft hij na overleg het hele veld op dezelfde hoogte afgemaaid. Wonder boven wonder zag het veld er naar een paar weken beter uit dan de andere velden. Toen hebben we het ook gedaan bij andere complexen en inmiddels doen we niets anders meer."

Die verticuteermachine zetten we om kort te maaien en te verticuteren."

Bekkers vertelt over de inkoop van de machine. Die was oorspronkelijk helemaal niet voor onkruidbestrijding bedoeld: "De machine is een Amazone, die we gehaald hebben bij importeur Megens in Oirschot. We kochten hem ooit als vervanger voor een veegmachine. Verder werd hij niet gebruikt. Totdat we hier dat park kregen, toen hebben we het gras opgeruimd met de Amazone en bleek ineens dat hij veel meer kon. We konden hem goed gebruiken voor onze chemievrije onkruidbestrijdingsmethode: gras heel kort maaien."

Mesjes en klepels

Het gezelschap loopt van een onbehandeld veld naar een behandeld veld, dat net zo kortgeknipt is als een fairway op een golfbaan. Dan leidt Bekkers iedereen naar een veld waar het werk in uitvoering is, langs het doelgebied, waar nu geen doel staat en de grond kaal en een beetje modderig is van de zojuist gevallen regen. Een sportveldbeheerder van een andere gemeente: "Je kunt wel zien dat hier degradatievoetbal gespeeld wordt." Iedereen lacht hartelijk. Een trekker met de Amazone komt aanrijden en maait schuin een baan over het veld af. Zo kunnen de toeschouwers zien hoe hij werkt. De chauffeur, Wout van den Berendonk, stapt uit om met iedereen een praatje te maken en vragen te beantwoorden. Bekkers wijst de mesjes en de klepels aan. Van den Berendonk: "Hij verticuteert ongeveer een centimeter diep. Met de maaier kun je bijna het veld kaal maaien. Normaal gesproken houdt de gemeente voor machines een afschrijvingstermijn aan van tien jaar, maar in overleg hebben we die naar beneden laten brengen naar vijf jaar. Dat is nodig omdat wij het uiterste vergen van deze

Boomkweker, Joost van den Oever

machine en zowel ermee maaien als verticuteren, de doelgebieden ermee af frezen en we er ook de bestrating mee op gaan om gevallen gebelderte op te zuigen." Een collega-sportveldbeheerder vraagt of de gemeente Schijndel ook andere machines heeft geprobeerd. Bekkers: "Ja, maar deze werkte het beste, omdat hij altijd presteert." Dan volgt er een vraag over de wendbaarheid

Ko Rodenburg: "Onze fieldtopmaker kan ook, maaien en tegelijkertijd verticuteren. Hij is afstelbaar tussen de vijf centimeter en minus vijf centimeter om te frezen."

Menno Bloch: "De amazone switcht tussen de verticuteer-, maai-, borstel-, zuig- en veegfunctie door een simpele handbeweging aan de rotor."

van de Amazone. Van den Berendonk: "Jazeker, maar je hebt wel een probleem als je wilt draaien, je kunt hem niet in een hoek meekrijgen." Hij vertelt dat hij bij het kortwieken van de grasplantjes zo'n twee weken na het doorzaaien gewoonlijk een centimeter aanhoudt bij het maaien: "Met het frezen staat er wel iemand bij die aangeeft hoeveel lager we nog kunnen gaan, want dat kun je vanuit de trekker niet zien."

Aanpassingen

De gemeente heeft nog wel wat aanpassingen gedaan aan de Amazone. Van den Berendonk: "De wielen waren eerst voorzien van stabilisators om zijwaartse slingerbewegingen op de weg tegen te gaan, maar die waren om de drie, vier weken altijd kapot. Dat hebben we aan de dealer verteld en die vertelde het op zijn beurt aan Amazone. Vervolgens voerde die de verbetering door in zijn uitgave. Zo hebben we ook de walsjes aan de voorzijde eraf gehaald, nu komt de Amazone voortaan zonder walsjes. Omdat het gras zonder walsjes een beetje opgestuwd wordt, hebben we zelf plaatjes gemonteerd die voorkomen dat de druk naar voren gaat. Dat zijn praktijkervaringen. We kijken zelf wat het beste werkt en communiceren daarover met het hele team." Deze Amazone is de derde en de vierde maai-verticuteermachine voor de gemeente.

Van den Berendonk: "De machine is zo speciaal omdat hij de grasmat maait op de lengte die je zelf wilt hebben. Andere machines kunnen dat niet. Bij het schoonmaken van bestrating kunnen reinigers wel eens klinkers meenemen, omdat ze geen flexibele afstelhoogte hebben. Als je gebladerte of onkruid tegenkomt, stel je de Amazone gewoon ter plekke af en dan zuig je dat op."

Op zijn donder

Ko Rodenburg van Koro Systems is het met Bekkers oneens over de stelling dat andere maaiers niet zo laag kunnen maaien: "De meeste kooimaaiers kunnen dit ook. Het chemievrij beheer van onkruid voeren zij op zich hartstikke goed uit. Maar het procédé gebeurt eigenlijk niet met de juiste machine. Wat ze doen, is ultrakort afmaaien, doorzaaien en dan nog een tweede keer tot op een centimeter of twee afmaaien. Fase één komt meer in de buurt van verticuteren."

Wout van den Berendonk: "Normaal gesproken houdt de gemeente een afschrijvingstermijn aan van tien jaar, maar in overleg hebben we die naar beneden laten brengen naar vijf jaar. Dat is nodig omdat wij het uiterste vergen van deze machine er zowel ermee maaien als verticuteren, de doelgebieden ermee af frezen en we er ook de bestrating mee op gaan om gevallen gebladerte op te zuigen."

Onze fieldtopmaker kan dat ook tegelijkertijd met maaien. Hij is afstelbaar tussen de vijf centimeter en minus vijf centimeter om te frezen. Onze machine is er, in tegenstelling tot de Amazone, zo lijkt het, veel beter op gebouwd om tegelijkertijd te maaien en te verticuteren. Sommige sportveldbeheerders passen een soortgelijke methode toe om straatgras tegen te gaan. Door het straatgras met wortel en al weg te verticuteren. Die veeg- annex maaimachine krijgt zo te horen flink op zijn donder, gezien alles wat de gemeente Schijndel er mee uithaalt. Fase twee kan die gemeente vervolgens beter uitvoeren met een grassnijdende kooimaaiër, want die zijn geschikter om een veld kort af te maaien dan zo'n klepelmaaiër."

Simpele handbeweging

Van den Berendonk: "We gebruiken door het jaar heen voor algemeen onderhoud inderdaad kooimaaiers. Maar de reden dat we de Amazone voor het millimeteren van de doorzaaiplantjes gebruiken, is dat kooimaaiers hun kooi aan de voorkant hebben zitten, waardoor je over je versgemaaide gedeelte heenrijdt met de trekker en sporen achterlaat. De tweede reden is dat de Amazone het gras dat je net gemaaid hebt, meteen opzuigt. Een kooimaaiër laat dat liggen. De Amazone heeft dus meerdere functies, dat is handig." Menno Bloch van importeur Jean Heybroek: "De Amazone kan ook verticuteren en neemt dus ook straatjesgras mee. De combinatie maaien-verticuteren is juist zo bijzonder. Het is dus geen maaimachine en ook geen standaard veegmachine. Hij is er speciaal op gebouwd om meerdere dingen tegelijk te kunnen. Hij switcht ook tussen de verticuteer-, maai-, borstel-, zuig- en veegfunctie door een simpele handbeweging aan de rotor. Daar komen helemaal geen los aangekoppelde units meer bij kijken. Bovendien kun je met deze klepelmaaiër heel goed sportvelden maaien. Je hebt de Vortex-klepelmaaiër, die is heel groot en meer voor het maaien van bermes. De Amazone is heel fijngebouwd, speciaal voor grasvelden. De parken in Parijs zijn er keurig mee gemaaid. Dus dat kooimaaiers beter zijn, is achterhaald. De machine krijgt ook niet op zijn donder. De levensduur van deze machine is gewoon vijf jaar, niet meer. Natuurlijk gaat hij langer mee als je er minder mee werkt en hem erg goed onderhoudt."